

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਅੰਧੇ ਖਾਵਹਿ ਬਿਸੁ ਕੇ ਗਟਾਕ ॥ ਨੈਨ ਸ੍ਰਵਨ ਸਰੀਰੁ ਸਭੁ ਹੁਟਿਓ ਸਾਸੁ ਗਇਓ
 ਤਤ ਘਾਟ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਨਾਥ ਰਵਾਣਿ ਉਦਰੁ ਲੇ ਪੋਖਹਿ ਮਾਇਆ ਗਈਆ ਹਾਟਿ ॥ ਕਿਲਬਿਖ
 ਕਰਤ ਕਰਤ ਪਛੁਤਾਵਹਿ ਕਬਹੁ ਨ ਸਾਕਹਿ ਛਾਂਟਿ ॥੧॥ ਨਿੰਦਕੁ ਜਮਦੂਤੀ ਆਇ ਸੰਘਾਰਿਓ ਦੇਵਹਿ
 ਮੂੰਡ ਉਪਰਿ ਮਟਾਕ ॥ ਨਾਨਕ ਆਪਨ ਕਟਾਰੀ ਆਪਸ ਕਉ ਲਾਈ ਮਨੁ ਅਪਨਾ ਕੀਨੋ ਫਾਟ
 ॥੨॥੧੦੫॥ {ਪੰਨਾ 1224}

ਪਦਅਰਥ:- ਅੰਧੇ—(ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ ਵਿਚ) ਅਨ੍ਹੇ ਹੋ ਚੁਕੇ ਮਨੁੱਖ। ਖਾਵਹਿ—ਖਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਸੁ—
 ਆਤਮਕ ਮੌਤ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਹਰ। ਗਟਾਕ—ਗੱਠੇ। ਨੈਨ—ਅੱਖਾਂ। ਸ੍ਰਵਨ—ਕੰਨ। ਹੁਟਿਓ—ਥੱਕ ਜਾਂਦਾ
 ਹੈ, ਕੰਮ ਕਰਨੋਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਸੁ—ਸਾਹ। ਗਇਓ—ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਤ ਘਾਟ—ਤਤ
 ਘਟਿਕਾ, ਉਸ ਘੜੀ। 1। ਰਹਾਉ।

ਅਨਾਥ—ਗਰੀਬ, ਕਮਜ਼ੋਰ। ਰਵਾਣਿ—ਦੁਖੀ ਕਰ ਕੇ। ਉਦਰੁ—ਪੇਟ। ਪੋਖਹਿ—ਪਾਲਦੇ ਹਨ। ਗਈਆ
 ਹਾਟਿ—ਹਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਛੱਡ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਲਬਿਖ—ਪਾਪ। ਕਰਤ—ਕਰਦਿਆਂ। ਨ ਸਾਕਹਿ ਛਾਂਟਿ—ਛੱਡ ਨਹੀਂ
 ਸਕਦੇ। 1।

ਜਮਦੂਤੀ—ਜਮਦੂਤੀ, ਜਮਦੂਤਾਂ ਨੇ। ਦੇਵਹਿ—ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਮੂੰਡ—ਸਿਰ। ਮਟਾਕ—ਸੱਟ। ਆਪਸ ਕਉ—
 ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ। ਫਾਟ—ਜ਼ਖਮੀ। 2।

ਅਰਥ:- ਹੇ ਭਾਈ! (ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ ਵਿਚ) ਅਨ੍ਹੇ ਹੋ ਚੁਕੇ ਮਨੁੱਖ ਆਤਮਕ ਮੌਤ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਹੀ
 ਖੁਸ਼ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ (ਆਖਿਰ ਮੌਤ ਸਿਰ ਤੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ), ਅੱਖਾਂ, ਕੰਨ, ਸਰੀਰ—ਹਰੇਕ ਅੰਗ ਕੰਮ
 ਕਰਨੋਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ, ਸਾਹ ਭੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1। ਰਹਾਉ।

ਹੇ ਭਾਈ! (ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ ਵਿਚ ਅਨ੍ਹੇ ਹੋ ਚੁਕੇ ਮਨੁੱਖ) ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦੇ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣਾ ਪੇਟ ਪਾਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ
 ਹਨ (ਪਰ ਮੌਤ ਆਉਣ ਤੇ) ਉਹ ਮਾਇਆ ਭੀ ਸਾਥ ਛੱਡ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ ਪਾਪ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ
 ਪਛੁਤਾਂਦੇ ਭੀ ਹਨ, (ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ) ਛੱਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। 1।

ਹੇ ਭਾਈ! (ਇਹੀ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਿੰਦਕ ਮਨੁੱਖ ਦਾ। ਨਿੰਦਕ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਉਤੇ ਦੂਸ਼ਣ ਲਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ
 ਹੈ, ਆਖਿਰ ਜਦੋਂ ਜਮਦੂਤ ਨਿੰਦਕ ਨੂੰ ਆ ਫੜਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ (ਮੌਤ ਦੀ) ਚੋਟ ਆ ਚਲਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੇ
 ਨਾਨਕ! (ਸਾਰੀ ਉਮਰ) ਨਿੰਦਕ ਆਪਣੀ ਛੁਰੀ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਚਲਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਹੀ ਮਨ ਨੂੰ ਨਿੰਦਾ
 ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਲਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। 2। 82। 105।